

המלמד

מתכוננים לפרשה

parashatshavua.com

פרשת וישלח

מה בפרשה?

בפרשת וישלח התורה מספרת לנו על שובו של יעקב אבינו לארץ כנען, התמודדותו עם עשו אחיו ושיבתו בארץ כנען לאחר שובו. יעקב שלח שליחים לעשו אֶחָיו. כְּאִשֶּׁר הִשְׁלִיחִים שָׁבוּ וּבִשְׁרוּ לְיַעֲקֹב שֶׁעָשָׂה בָּא לְקִרְאָתוֹ עִם 400 אִישׁ, הוּא פָּחַד שֶׁמֶא עָשָׂה בָּא לְנִקְסָם בּוֹ עַל שֶׁלָּקַח אֶת הַבְּרִכּוֹת. יַעֲקֹב חִלַּק אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת (כְּדִי שָׂאֵם עָשָׂה יִפְגַּע בַּמַּחֲנֶה אֶחָד, הַשְׁנִי יוּכַל לְהַמְלִיט), הַתְּפִלָּה לַה' וְשִׁלַּח דֹּרוֹן לְעָשָׂו כְּדִי לִפְסֹס.

בְּלִילָה יַעֲקֹב הֶעֱבִיר אֶת מִשְׁפָּחָתוֹ מֵעֵבֶר לְמַעְבֵּר יְבוֹק וְנִשְׁאָר לְבָדוּ בַּמַּחֲנֶה (חֲזו"ל מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ שֶׁהוּא חֲזָר כְּדִי לִטֹּל כָּלִים קִטְנִים שֶׁהִשְׁאִיר שָׁם, דְּבַר הַמְּלָמֵד אוֹתָנוּ לְשָׁמֵר עַל הַרְכּוּשׁ שֶׁה' נֹתֵן לָנוּ). בַּמַּחֲנֶה, יַעֲקֹב נֶאֱבָק עִם אִישׁ (מִלָּאָה) עַד אֲשֶׁר הַמִּלָּאָה בָּרַךְ אֶת יַעֲקֹב וְאָמַר שֶׁמִּעַתָּה יִקְרָא שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל.

כְּאִשֶּׁר יַעֲקֹב וְעָשָׂה נִפְגָּשׁוּ עָשָׂה נִשֶּׁק אֶת יַעֲקֹב. עָשָׂה רָצָה לָלוּת אֶת יַעֲקֹב, אֲדָּ יַעֲקֹב הִסְבִּיר לְעָשָׂה שֶׁהוּא חָיֵב לָלֶכֶת לֵאמֹר מִפְּנֵי הַיְלָדִים וְהַצֹּאֵן. עָשָׂה שָׁב לְשַׁעִיר וְיַעֲקֹב הִמְשִׁיךְ בְּדֶרֶכּוֹ.

יַעֲקֹב חָנָה בְּשִׁכְסָם וְהַקִּים שָׁם מִזְבֵּחַ. שִׁכְסָם בּוֹ חֲמוֹר נִשְׂאִי הָאֶרֶץ בִּקֵּשׁ לְהַנְשֵׂא לְדִינָה בַּת יַעֲקֹב. כְּאִשֶּׁר נֹדַע לְבִנֵּי יַעֲקֹב שֶׁשִּׁכְסָם חָטָף אֶת דִּינָה, הֵם כָּעֶסוּ. בְּנֵי יַעֲקֹב הִשְׁבִּיבוּ לְשִׁכְסָם וְלַחֲמוֹר אֲבִיו שֶׁבְּנֵי מִשְׁפַּחְתָּם אֵינָם יְכוּלִים לְהַנְשֵׂא לְאָדָם שֶׁלֹּא נִמּוֹל אֲבָל אִם כָּל אֲנָשִׁי שִׁכְסָם נִמּוּלוּ אִזּוֹ יוּכְלוּ לְהִסְכִּים. חֲמוֹר וְשִׁכְסָם הִסְכִּימוּ לְתַנְאִי הַזֶּה וְכָל אֲנָשִׁי שִׁכְסָם נִמּוּלוּ. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְאַחֵר מֵלֶת אֲנָשִׁי שִׁכְסָם, שִׁמְעוֹן וְלֵוִי בָּאוּ בַּחֲרֵב וְהִרְגוּ אֶת כָּלֶם.

ה' אָמַר לְיַעֲקֹב לְעֻלּוֹת לְבֵית אֵל וּלְבָנוֹת שָׁם מִזְבֵּחַ, כִּפִּי שִׁנְעִיבָה אֲמַר שִׁנְעִיבָה כְּאִשֶּׁר בָּרַח מֵעָשָׂה (בַּפְּרָשָׁה וַיֵּצֵא), וְכָךְ עָשָׂה יַעֲקֹב. ה' נִרְאָה לְיַעֲקֹב, בָּרַךְ אוֹתוֹ וְאָמַר שֶׁשְּׁמוֹ יִהְיֶה גַם יִשְׂרָאֵל. ה' הִבְטִיחַ לְיַעֲקֹב אֶת הָאֶרֶץ.

בְּנִסְעָם מִבֵּית אֵל רָחֵל יָלְדָה אֶת בְּנִימִין, אֲבָל נִפְטְרָה בַּמַּחֲלֵף הַלָּדָה. רָחֵל נִקְבְּרָה בְּדֶרֶךְ וְלֹא בַּמַּעֲרָת הַמְּכֻפָּלָה. הַפְּרָשָׁה מְסַפֶּרֶת אֶת תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב וְשִׁנְיָחָק נִפְטָר בְּגִיל 180. סוּף הַפְּרָשָׁה מְסַפֶּרֶת אֶת תּוֹלְדוֹת עָשָׂה בְּאַרְיִכּוֹת.

"וַיֵּתֶן בְּיָד-עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר ... וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר"

איור: יונן פתחיה

המלחין השבועי מוקדש
לעז פארג' בן כונה
ולעז עדלה בת שרה

המלמד

מתכוננים לפרשה

2

יעקב אבינו מתכונן למפגש עם עשו

יעקב מתכונן לקראת המפגש עם אחיו עשו, הרוצה לנקום בגלל קבלת הברכות מאביהם. יעקב חושש ממלחמת אחים. הוא אינו רוצה להיהרג וגם אינו רוצה להרוג.

1. מה עושה יעקב לקראת המפגש עם עשו? (לב, ד) _____
2. כיצד מכנה יעקב את עצמו בפני עשו? (לב, ה) _____
3. "כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי". (לב, ה) כיצד מפרש רש"י "גרתי"? _____
4. מדוע יעקב מתנהג בכבוד לעשו? האם יעקב באמת הרגיש כך? (רמב"ן לב, ה) חובה להתנהג לאח הבכור _____
5. מדוע יעקב מתנהג בכבוד לעשו? האם יעקב באמת הרגיש כך? (רמב"ן לב, ה) _____
6. המלאכים שבים אל יעקב ומבשרים לו שעשו אף הוא הולך לקראת יעקב ועימו ארבע מאות איש. יעקב פחד כשהוא שמע את תשובת המלאכים. מה עשה יעקב למחנהו? ומדוע? (לב, ח"ט) _____
7. איך רומזת פרשיית ההכנה של יעקב למפגש מול עשו למצב של עם ישראל בגלות אדום? (רמב"ן לב, ט) _____
8. ציין שתי נקודות הבודל בין דיבור יעקב לדיבור עשו. על מה זה מורה? (רבינו בחיי לב, ט) _____
9. יעקב הכין עצמו לשלושה דברים לקראת המפגש עם עשו. מה הם? (רשי, לב, ט) _____
10. מדוע יעקב חושש מפני המפגש עם עשו? (רש"י, לב, יא) _____
11. מדוע יעקב אומר לעבדיו לשים רווח בין עדר לעדר? (רשי לב, יז) _____
12. הרווח בין כל עדר הוא כדי שהמנחה תראה גדולה ממה שהיא. אך יש בכך גם רמז. מהו? (מדרש רבה לב, יז) _____
13. האם יעקב היה שמח בנתינת המנחה לעשו? הוכיחו (רש"י לב, כב) _____

המלמד

מתכוננים לפרשה

3

המאבק עם מלאכו של עשו (לב, כג-לג)

משלחת העבדים עם המנחה יוצאת לדרך, יעקב מתכונן לשנת לילה במחנה, באמצע הלילה, בטרם עלה השחר, מחליט יעקב לעבור את הנחל.

1. אם יעקב עבר את מעבר יבק ומעביר את משפחתו, מדוע הוא נשאר לבדו? (רבינו בחיי לב, כג)

2. ליעקב היו 12 ילדים כאשר נפגש עם עשו. מדוע כתוב "אחד עשר ילדיו"? מי חסר? והיכן היה? (רש"י, לב, כג)

3. יעקב העביר את כל משפחות ורכושו את נחל יבוק. אם כן מדוע נשאר לבדו? (רש"י לב, כה)

4. מי היה המלאך שאיתו נאבק יעקב עד עלות השחר? (רש"י לב, כה)

5. המלאך רואה כי לא הוא לא מצליח לנצח את יעקב. מה עשה המלאך ליעקב? (לב, כו)

6. המלאך מבקש מיעקב לשחררו כי עלה כבר השחר. מדוע? (רש"י לב, כז)

7. יעקב מוכן לשחרר המלאך בתנאי שיברך אותו. המלאך שואל את יעקב לשמו, ומשנה לו את השם. מה שמו החדש של יעקב? ומדוע שם זה? (לב, כט)

8. מה משמעות הברכה שמברך המלאך את יעקב? (רש"י לב, כז)

9. מדוע המלאך לא אומר ליעקב את שמו? (רש"י לב, ל)

10. מדוע המלאך לא אמר ליעקב את שמו? (רמב"ן לב, ל)

11. כיצד קרא יעקב למקום בו נלחם עם המלאך? מדוע? (לב, לא)

12. ויזרח לו השמש - מתי במקום אחר היה סיפור עם יעקב והשמש ומה הקשר? (רש"י לב, לב)

13. לאחר פציעתו מופיע כי "ויזרח לו השמש". מה תכונה טובה יש בשמש? (רש"י לב, לב)

14. יעקב צולע חזרה לעבר המחנה מפגיעת המלאך בכף ירכו. לזכר כך, מה לא אוכלים בני ישראל, עד היום? (לב, לג)

המלמד

מתכוננים לפרשה

4

מפגש יעקב-עשו (לג, א-כ)

יעקב נושא את עיניו ורואה את עשו ועמו ארבע מאות איש באים לקראתו. הוא מסדר את המחנה ועובר לפניהם לבדו כדי להיפגש עם עשו.

1. כיצד סידר יעקב את משפחתו? מי ראשון ומי אחרון? (לג, א-ב)
2. לפי רש"י, יעקב הלך בראש שאם יבא אותו רשע להלחם, ילחם איתו תחלה. מה עשה יעקב כאשר ראה את עשו? (לג, ג)
3. כאשר עשו ראה את יעקב אחיו הוא רץ לקראתו חיבק אותו, נישק ובכה. בפרק לג, פסוק ד' מופיעה המילה "וישקוהו" ומעליה הרבה נקודות. כיצד מסביר רבי שמעון בר יוחאי את הנקודות? (רש"י לג, ד)
4. כאשר עשו ראה את משפחתו של יעקב, הנשים והילדים השתחוו בפני עשו. השפחות נגשו ראשונות ואחריהן ילדיהן, אח"כ נגשה לאה וילדיה, ואילו אצל רחל כתוב "נגש יוסף ורחל". מדוע יוסף קדם לאימו? ובמה זכה בגלל אותו מעשה? (רש"י לג, ז)
5. מי לך כל המחנה? - על איזה מחנה עשו מדבר? הסבר לפי הדרש. (רש"י לג, ח)
6. האם יעקב סיפר למישהו על ראיית המלאך? מדוע? איפה זה רמוז? (רש"י לג, י)
7. עשו לוקח המתנות מיעקב, ומציע ליעקב ללכת יחד. יעקב אינו רוצה להידבק בעשו. כיצד מתרץ יעקב את אי רצונו ללכת יחד עם עשו? (לג, יג)
8. מתי יבוא יעקב לעשו לשעיר? (בעל הטורים לג, יד)
9. עשו חוזר לשעיר ויעקב נסע סכתה. מה בנה שם יעקב לו ולמקנהו? וכיצד קרא למקום? (לג, טז)
10. יעקב ממשיך בדרכו ומגיע לשלם עיר שכס שם קנה את חלקת השדה מבני חמור במאה קשיטה. שלושה פירושים למילה שלם. מהם? (רש"י לג, יח)
11. מה פירוש 'עיר שכס' ומה ניתן ללמוד מכך על מעמדו של שכס בארץ? (רשב"ם לג, יח)
12. מדוע יעקב קנה חלקת שדה בשכס? מה נחשב למי שיש חלק בארץ ישראל? (רבינו בחיי לג, יח)
13. למה רומזת חניית יעקב בשכס? (רמב"ן לג, יח)

המלמד

מתכוננים לפרשה

5

פרשת דינה ושכם (לד, א-לא)

יעקב נמצא עיר שכס ודינה בת לאה יוצאת להכיר את בנות הארץ. שכס בן חמור החוי שהיה נשיא הארץ, רואה אותה, חוטף את דינה ומעוניין להתחתן איתה. שכס מבקש מאביו לדבר עם יעקב.

1. מה אומר חמור ליעקב ובניו? (לד, ח)
2. מה ההבדל בין הצגת ההצעה של חמור בעיני יעקב לבין הצגת ההצעה של חמור בעיני תושבי עירו? מדוע? (רשב"ם לד, ט)

3. האם דינה רצתה להינשא לשכם? הוכח(רמב"ן לד, יב)

4. כיצד מפרש רש"י את המילה "במרמה" (לד, יג)?
5. חמור מציע ליעקב ולבניו שיתחתנו אחד עם השני, יסחרו בארץ והוא אף מוכן לתת כל סכום כסף תמורת הנישואין. מה עונים בני יעקב (לד, יד)?
6. מה פירוש 'חרפה היא לנו'? (רש"י לד, יד)

7. מה יצטרכו לעשות אנשי שכס כדי להתחתן עם משפחת יעקב? (לד, טו)
8. מה ניתן ללמוד מכך ששכם וחמור אומרים לאנשי עירם שבני יעקב 'שלמים הם איתנו'? (רמב"ן לד, כא)

9. שכס בן חמור שומע את התנאי ומשכנע את כל יושבי העיר לעשות ברית מילה. מה עושים שמעון ולוי אחי דינה, מתי ומדוע? (לד, כה)

10. ויבאו על העיר בטח' - במה בטחו? (שלושה פירושים) (רש"י לד, כה)

11. מדוע הרגו בני יעקב את כל אנשי העיר? מה חטאו ומה פשעו? (אור החיים לד, כה)

12. שמעון ולוי לוקחים את דינה מביתו של שכס. מה עוד הם לוקחים? (לד, כח-כט)

13. ממה פחד יעקב בעקבות הריגת אנשי שכס על ידי בניו? (לד, ל)

14. שמעון ולוי הצדיקו את המעשה שעשו. כיצד הגיבו אנשי הארץ (לה, ה)

המלמד

מתכוננים לפרשה

6

יעקב ובני ביתו עולים לבית אל (לה, א"טו)

לאחר פרשת דינה, ה' מצווה את יעקב לעלות לבית אל, להתיישב שם ולבנות מזבח תודה במקום.
1. הקב"ה מצווה את יעקב לעלות לבית אל ולשבת שם ולבנות מזבח. למה דווקא במקום זה? (לה, א)

2. מה מצווה יעקב את בני ביתו לעשות קודם הליכתם לבית אל ובניית המזבח? השלימו (לה, ב)

3. מה יעקב עשה עם כל אלהי הנכר אשר ביד בני ביתו ועם הנזמים שלהם? (לה, ד)

4. דבורה מינקת רבקה נפטרה. יעקב קובר אותה מתחת לבית אל תחת האלון וקורא למקום 'אלון בכות' - מדוע לא 'אלון בכי'? מה בא הכתוב לרמוז כאן? (רש"י לה, ח)

5. ה' שינה את שמו של יעקב. מה שמו החדש? (לה, י)

6. ה' מברך את יעקב שיצא ממנו גוי וקהל גוים... ומלכים וכו' - אך יעקב כבר הוליד 11 ילדים. מי הם הגוי? הגויים? המלכים? (רש"י לה, יא)

7. מה בנה יעקב במקום בו ה' דיבר עימו? ומה עשה? (לה, יד)

8. ציינו שני דברים משותפים לעליית יעקב לבית אל בפרשה ויצא, ובין עליית יעקב ומשפחתו לבית אל בפרשה שלנו, פרשת וישלח. (לה, יד-טו)

לידת בנימין ומות רחל (לה, טז-כט)

יעקב יוצא מבית אל לכיוון אפרת. באמצע הדרך רחל יולדת.

1. מה נולד, ומה השם שנתנה לו רחל ומה השם שנתן לו יעקב? (לה, יז - יח)

2. הלידה הייתה קשה ורחל אימנו נפטרה. היכן נקברה? (לה, יט)

3. איזה פירוש רש"י מביא על המילים 'כברת ארץ' ואיך דוחה אותו הרמב"ן? (רש"י לה, טז)

4. מה בנה יעקב על קבר רחל? (לה, כ)

5. השלימו: בני לאה (לה, כג):

6. בני רחל (לה, כד): בני בלהה (לה, כה):

בני זלפה (לה, כו):

7. יעקב מגיע לחברון אל אביו יצחק לפני מותו. כמה שנים חי יצחק? (לה, כח)

8. מי קובר את יצחק אבינו (לה, כט)?

המלמד

מתכוננים לפרשה

7

תולדות עשו ומלכי אדום (לו, א-מג)

1. עשו לקח את נשותיו במנות כנען. כמה נשים היו עשו? (לו, ב-ג) _____
2. מה היה שמה האמיתי של בת ישמעאל? מדוע היא נקראת בשם השני? (רש"י לו, ג) _____
3. עשו לקח את נשיו, בניו, בנותיו וכל רכושו והלך לארץ אחרת בגלל יעקב אחיו. מה הסיבה שהלך? (לו, ו-ז) _____
4. מי נכדו של עשו, את זכרו אנו מצווים למחות? (לו, יב) _____
5. מי יצא ממגדיאל? (רש"י לו, מג) _____

תפזורת לפרשה

ח	ב	ז	ר	ס	ס	ק	ע	ח	ב	ק	ד
פ	נ	ו	א	ל	כ	ש	ל	מ	ב	ח	ד
נ	י	ו	פ	ג	ב	י	ל	ו	ק	ת	ד
ז	מ	א	ה	ר	ח	ט	י	ר	ב	כ	י
ג	י	ד	ה	נ	ש	ה	ז	ש	ר	ק	נ
מ	נ	ו	ב	ר	כ	א	א	פ	ר	ת	ה
ל	ד	מ	ל	ת	ו	כ	ו	ס	ח	נ	ר
י	א	מ	ס	ח	א	ו	י	ש	ל	ח	ק
מ	ח	נ	ו	ת	י	א	ש	ח	ד	ג	ו
ז	ג	ש	נ	ד	ב	ו	ר	ה	מ	ט	ב
ט	ד	פ	מ	ב	י	ת	א	ל	ס	כ	י
ג	מ	י	ל	ח	ר	ח	ל	י	ג	ו	ש

מחסן מילים:

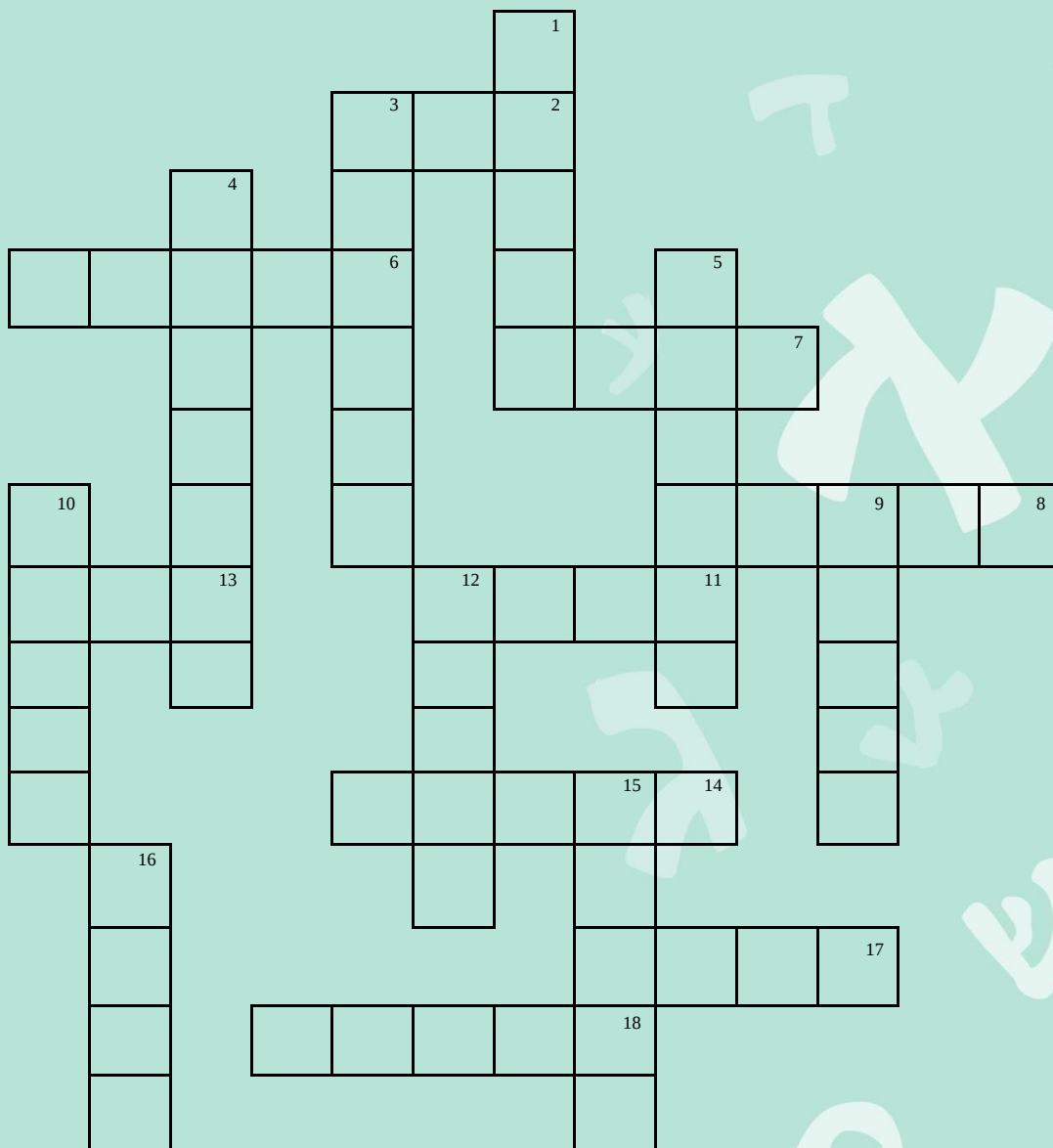
וישלח, אדום, מחנות, יבוק, רחלים, גמלים, שכם, דינה, חמור, גיד הנשה, ישראל, פנואל, סוכות, קשיטה, בית אל, בנימין, דבורה, אפרתה, קבר רחל

תורתך שעשועי

8

תשבץ לפרשה

מאונך

1. מטבע קדום
3. השליחים של יעקב
4. לא אוכלים אותו זכר לקרב המלאך עם יעקב
5. בן אוני
9. מינקת רבקה
10. חלק מהמתנות לעשו
12. המקום שעבר יעקב כשהוא צולע
15. השם חדש
16. השדה בו ישב עשו

מאוזן

2. נשיא הארץ
6. בנו הבכור של עשו
7. מתנה, אחת התפילות
8. מהם נתמעטו זכויותיו של יעקב
11. עמד לפני אימו שמא יתלה בה עיניו אותו רשע
13. המקום בו יעקב נרפא מצליעתו
14. "נקומה ונעלה"
17. האב החווי שהוא גם בע"ח
18. בדרך לשם נפטרה רחל